

Trade Wars

— there we go again —

Copilot genereret grafik

Trade wars – there we go again

Britta Gammelgaard, blg@iti.sdu.dk og Daniel Ekwall, daniel.ekwall@hb.se

Redaktionen af Effektivitet har valgt at bringe et kort Ai-generet men redigeret resumé af de vigtigste pointer fra artiklen af samme navn i Kungl Krigsvetenskabsakademiens tidsskrift KKVRA fra februar 2025, fordi told og handelskrig er blevet sørgelig aktuelle i forbindelse med starten af Donald Trumps anden periode som USA's præsident. Vi har hørt meget om hans tariffs (told), men de fleste af os kunne nok godt trænge til at blive mindet om, hvad den handelskrig i grunden betyder, og hvilke sørgelige konsekvenser, handelskrige har. Artiklen er forfattet af professorerne Daniel Ekwall og Gyöngyi Kovács. Forfatterne har givet tilladelse til denne artikel, som findes i originaludgaven her <https://kkvra.se/trade-wars-there-we-go-again/>

Artiklen undersøger, hvorfor handelskrige bliver ved med at opstå, selvom økonomer i årtier har dokumenteret, at de som regel skader økonomien på lang sigt. Forfatterne viser, hvordan handel, politik og statslige interesser er dybt sammenflettede, og hvordan kortsigtede politiske gevinster ofte trumfer langsigtede økonomiske hensyn.

1. Handelens grundprincipper

Artiklen åbner med en forklaring af, hvad handel egentlig handler om: at reducere den samlede omkostning for kunden — den såkaldte *landed cost*, som inkluderer produktionspris, transport, forsikring, skatter og afgifter. Som forfatterne skriver:

"The basic concept of trade revolves around reducing the landed cost for the customer while maintaining a profit margin."

Lavere marginalomkostninger fører til mere handel. Samtidig foregår handel i et miljø, hvor staten spiller en stor rolle gennem regulering, industripolitik, uddannelse, infrastruktur og skattesystemer. Politik og økonomi er derfor uløseligt forbundet.

2. Konkurrence i international handel

Landes konkurrenceevne bygger på tre klassiske økonomiske begreber:

- **Absolutte fordele**
- **Komparative fordele** (Ricardo)
- **Stordriftsfordele**

Den industrielle revolution og faldende transportomkostninger har gjort produktivitet og teknologi endnu vigtigere. Ved komparative fordele gør handel det muligt for hvert land at specialisere sig i det, de er *relativt* bedst til — og dermed øge den samlede velstand. Fordi komparative fordele skabes af industri og innovation — ikke natur — har stater fået større mulighed for at intervenere i handel herunder at starte en handelskrig.

3. Handelskrigens fire "våben"

Stater bruger typisk én eller flere af nedenstående fire redskaber i handelskrige:

1. Skatter
2. Told
3. Kvoter og importforbud
4. Subsidier til egne producenter

Alle disse gør udenlandske varer dyrere og styrker indenlandske producenter — men ofte på bekostning af forbrugerne.

4. Historisk eksempel: "Chicken Tax"

Ved den såkaldte *Chicken Tax*, der blev indført i 1600'erne men stadig findes, indførte Frankrig og Vesttyskland 25 % told på amerikansk kylling. USA svarede igen med 25 % told på bl.a. **lette lastbiler**. Konsekvenserne blev, at de amerikanske bilkøbere blev de langsigtede tabere, fordi mindre konkurrence førte til højere priser og mindre innovation. Europa, til gengæld, opbyggede hurtigt egen kyllingeproduktion, så deres marked blev kun kortvarigt påvirket. Dette eksempel illustrerer, at gengældelse ofte rammer sektorer, der ikke har noget med den oprindelige konflikt at gøre.

5. Moderne eksempel: Stål- og aluminiumstolden

USA indførte told på stål og aluminium i 2018 og igen i 2025. Effekterne heraf blev, at priserne steg i USA. Producenter af stål og aluminium tjente mere og ansatte flere mens downstream-industrier (bil, byggeri, maskiner) fik højere omkostninger og mistede flere jobs, end der blev skabt upstream. Den samlede økonomiske effekt var negativ.

6. Hvad handelskrige lærer os

Ekwall og Kovacs fremhæver flere generelle mønstre i handelskrige:

- "Tit-for-tat" er standardstrategien: *"From these two examples, we learn that tit-for-tat (eye for an eye) is a central strategy in trade wars."*
- Gengældelse rammer ofte politisk følsomme sektorer.
- Øget produktivitet i ét land opfattes let som "uretfærdig konkurrence".
- Forbrugerne ender næsten altid som taberne.
- Told fungerer som en indirekte forbrugsskat.
- Subsidier betyder, at borgerne betaler via skatten.
- Alle fire handelskrigsvåben øger inflationen.

7. Hvorfor fortsætter politikere så med handelskrige?

Selvom økonomer er skeptiske, er der stærke politiske incitament:

Kortsigtede gevinster:

- Beskyttelse af jobs i specifikke sektorer
- National sikkerhed
- Vælgeropbakning
- Lobbyisme

De negative effekter viser sig ofte først **efter næste valg**, hvilket gør politikere tilbøjelige til at fokusere på de synlige kortsigtede gevinster.

Strategiske gevinster:

- Handelskrige kan bruges som forhandlingsværktøj i internationale relationer.
- De kan skabe pres, opnå indrømmelser eller styrke en stats forhandlingsposition.

Derfor er told ofte svær at afskaffe — selv når den ikke længere giver mening.

8 ■ Handelskrige som del af et større system

Artiklen beskriver verdensøkonomien som et dynamisk system, hvor små ændringer sker konstant, mens store ændringer kan ryste hele strukturen. Liberale økonomier forsøger at indføre ændringer gradvist og forudsigeligt, men grupper, der føler sig som tabere, vil altid forsøge at påvirke systemet — hvilket skaber nye konflikter og nye handelskrige.

9 ■ Konklusion

Handelskrige er politiske instrumenter, der — ligesom traditionelle krige — bruges til at fremme nationale interesser. Selvom de økonomiske konsekvenser ofte er negative, vil handelskrige fortsætte, fordi de giver kortsigtede politiske fordele og fungerer som magtmidler i internationale relationer. De underliggende dynamikker er de samme som altid, selvom detaljerne ændrer sig fra konflikt til konflikt.

Forfatter: Daniel Ekwall

Daniel Ekwall (Ph.D) is currently Professor in Textile Management at the University of Borås, Sweden, and Visiting Professor in logistics at the Swedish Defense University in Stockholm. Previously, Daniel was Associate Professor in Supply Chain Management and Social Responsibility at Hanken School of Economics in Helsinki, Finland, and Associate Professor in Supply Chain Security at the Turku School of Economics, Finland. He has published articles in leading academic journals such as *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *International Journal Logistics Management*, *Security Journal*, *World Review of Intermodal Transportation Research*, *International Journal of Shipping and Transport Logistics*, *International Journal of Decision Sciences*, *Risk and Management* and *Journal of Transportation Security* and more. Daniel did also receive the award for best for the best doctoral student paper at Nofoma 2008 as well as the Highly Commended Award winner of the 2011 Emerald/EFMD Outstanding Doctoral Research Awards in the Logistics and Supply Chain Management category.

Forfatter: Gyöngyi Kovács

Gyöngyi Kovács is the Erkkö Professor in Humanitarian Logistics, and the Dean of Research at the Hanken School of Economics, as well as a visiting professor at the Swedish Defence University. She is a founding Editor-in-Chief of the *Journal of Humanitarian Logistics and Supply Chain Management (JHLSCM)* and is on the editorial board of several other journals. She was the first Director of the Humanitarian Logistics and Supply Chain Research Institute (HUMLOG Institute) and has published extensively in the areas of humanitarian logistics and sustainable supply chain management. She was awarded humanitarian logistics researcher of the year 2020 by the American Logistics Aid Network ALAN.